

PLÁNOVÁNÍ MATERIÁLNÍCH ZÁSOB A SPOTŘEBY

VÝPOČET OPTIMÁLNÍ VÝŠE ZÁSOB
VÝPOČET SPOTŘEBY A VELIKOSTI NÁKUPU

ZÁSoby

- za zásoby považujeme, to co bylo po nějakou dobu skladováno
- podnik je tvoří, aby zajistil plynulost výroby
- zásoby jsou oběžným majetkem, pro který je **typické:**
 - spotřebovává se použitím a mění svou podobu
 - doba použitelnosti je kratší než 1 rok

DRUHY ZÁSOb

- **BĚŽNÁ Z.** (zahrnuje každodenní dodávky)
- **POJISTNÁ Z.** (pokrývá zpoždění v dodávce nebo náhle zvýšenou spotřebu – stanoví se statistickými odhady)
- **TECHNICKÁ Z.** (tam, kde dochází k úpravě materiálu před použitím ve výrobě)
- **PŘÍLEŽITOSTNÁ Z.** (vzniká v okamžiku výhodné koupě, je však nutné porovnat kvalitu a cenu, kapacitu skladu)

VÝPOČET CELKOVÉ ZÁSObY

Celková zásoba = běžná zásoba + pojistná zásoba + technická zásoba + příležitostná zásoba

OPTIMÁLNÍ ZÁSoba

- zásoby nesmí být příliš nízké a zároveň nesmí být příliš vysoké
⇒ je potřeba držet tzv. ***optimální zásobu***

= množství, které váže přijatelné množství finančních prostředků a způsobuje, co nejmenší náklady na pořízení, skladování a zabezpečuje plynulý chod výroby

STANOVENÍ MINIMÁLNÍ ZÁSoby

- minimum zásoby je označení, pod jakou výši nesmí zásoba klesnout, aby nebyla ohrožena plynulost výroby
- nejvíce ji ovlivňuje **dodací lhůta**
(= doba od okamžiku podání objednávky ke skutečnému dodání)
- stanovuje se u méně důležitých druhů zásob nebo u materiálu, který se nakupuje nepravidelně
- ke spotřebě se ještě připočítává určitá výše pojistné zásoby (její výše se většinou stanovuje zkušenostmi a statistickým odhadem)

MINIMÁLNÍ ZÁSoba = DODACÍ LHŮTA • PRŮMĚRNÁ DENNÍ SPOTŘEBA + POJISTNÁ ZÁSoba

důvody:

- zajištění plynulosti výroby

STANOVENÍ MAXIMÁLNÍ ZÁSoby

- maximum zásoby je označení, jakou výši nesmí zásoba přesáhnout
- chrání před zbytečným množstvím prostředků vázaných v zásobách a respektuje kapacitu skladu
- má být tak veliká, aby zabezpečila výrobu mezi 2 dodávkami (= **dodávkový cyklus**)
- stanovuje se u nejvíce potřebných druhů materiálu

MAXIMÁLNÍ ZÁSoba = (DODÁVKOVÝ CYKLUS + DODACÍ LHŮTA) • PRŮMĚRNÁ DENNÍ SPOTŘEBA + POJISTNÁ ZÁSoba

důvody:

- snížit náklady na pořízení a skladování zásob
- zajištění vyšší efektivity finančních prostředků na nákup materiálu, který bude ležet na skladě

PLÁNOVÁNÍ MATERIÁLOVÝCH ZÁSOb

- plánování **objemu nákupu** materiálových zásob
- stanovení průměrných zásob

bilanční rovnice v základním tvaru:

POČÁTEČNÍ ZÁSObA + NÁKUP = SPOTŘEBA + KONEČNÁ ZÁSObA

$$PZ + N = S + KZ$$

PZ = počáteční zásoba na začátku plánovaného období

N = objem nákupu během plánovaného období

S = spotřeba během plánovaného období

KZ = konečná zásoba na konci plánovaného období

METODY VÝPOČTU SPOTŘEBY

- **PODLE TECHNICKÉ DOKUMENTACE** – využitelné v případě, kdy lze přesně propočítat a znormovat spotřebu jednotlivých materiálů na jeden výrobek. Velmi přesná metoda, nejpracnější. Příklad: textilní, strojírenský průmysl.
- **PODLE VYTÍŽENOSTI** – v případě některých materiálů nelze přesně spočítat spotřebu na 1 výrobek. Příklad: Z 1 km² lesa na Šumavě získáme jiné množství vytěženého dřeva než z 1 km² lesa v Krkonoších. Metoda využívá průměrné vytíženosti z většího množství vzorků (v tomto případě jde o různou hustotu lesního porostu).
Méně přesná než metoda technické dokumentace.
- **INDEXNÍ METODA** – nutná znalost spotřeby v minulém období. Pokud chceme vyrobit stejně jako v minulém roce, naplánujeme si i stejnou spotřebu. Chceme-li vyrobit více, zvýšíme pak i plán spotřeby.
Nejjednodušší metoda, nejméně pracná, ale nejmíň přesná.
Nevede ovšem k racionalizaci spotřeby a snižování nákladů.

PŘÍKLAD – NORMA SPOTŘEBY METODA INDEXNÍ

- V příštím plánovaném období (např. 1 rok) chceme žít zdravě a každý den sníst 1 jablko. Za celý rok tedy zkonsumujeme 365 jablek. Na počátku plánovaného období budeme mít v zásobě z minulého období ještě 20 jablek a chceme, aby na konci plánovaného období zbylo ještě 40.
- Kolik jablek budeme muset během plánovaného období nakoupit?
- Rovnici upravíme a dosadíme:
 - $POČÁTEČNÍ ZÁSOBA + NÁKUP = SPOTŘEBA + KONEČNÁ ZÁSOBA$
 - $NÁKUP = SPOTŘEBA + KONEČNÁ ZÁSOBA - POČÁTEČNÍ ZÁSOBA$
 - $NÁKUP = 365 + 40 - 20$
 - $NÁKUP = 385$ jablek.
- Během plánovaného období budeme muset nakoupit 385 jablek.

STANOVENÍ SPOTŘEBY MATERIÁLU A NÁKUPU

- Známe-li odhad spotřeby, můžeme na jeho základě určit, jak velký bude potřeba nákup a jak často ho budeme provádět.
- Zároveň toto umožňuje uzavřít dlouhodobější rámcové dohody s dodavateli. Dodavatel tak může vydávat výrobu v optimálních dávkách, které mu umožní lépe využít kapacitu. Díky tomu klesnou dodavateli náklady a o tento efekt se s ním můžeme podělit → např. ve formě slev apod.

ZDROJE

- KOČÍ J., KÖNIGOVÁ L. *Základy ekonomiky pro střední a vyšší hotelové školy*. 2. vyd. Praha: Fortuna, 2015. ISBN 978-80-7373-127-4. s. 87-88.